

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

**Strategie popularizace VaV
v regionálním výzkumném centru FAI/CEBIA-Tech**

Název projektu: Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj UTB ve Zlíně (RoKaVaV-UTB)

Reg. č.: CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_028/0006243

Case: 2018CZ353848

ČÁST PRVNÍ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Článek 1

Základní ustanovení

- (1) Tento dokument vymezuje základní zásady týkající se strategie popularizace výzkumu a vývoje (dále rovněž „VaV“) Fakulty aplikované informatiky (dále jen „FAI“) a jejich součástí, zejména pak výzkumného centra CEBIA-Tech.

ČÁST DRUHÁ

POPULARIZACE VÝZKUMU A VÝVOJE OBECNĚ

Článek 2

Popularizace VaV – obecná rovina

- (1) Popularizací výzkumu a vývoje se rozumí proces, při kterém jsou vědecká fakta distribuována tak, aby zaujala zejména laickou část populace a aby u ní vzbudila zájem o další poznání. Výzkumníci, kteří se popularizací VaV aktivně věnují, se snaží prostřednictvím různých médií a pořádáním celé řady populárně-vědeckých akcí, soutěží a za pomoci dalších propagačních nástrojů nejen pobavit, ale zároveň i vzdělávat konkrétní cílovou skupinu obyvatelstva, na niž tyto akce cílí. Těmito skupinami obvykle nejsou jen vysokoškolští a středoškolští studenti, ale také žáci základních škol, nebo laici z řad veřejnosti.
- (2) Kromě výše uvedeného se v rámci propagace výsledků VaV organizují aktivity, které jsou orientovány na odbornou veřejnost a podnikatelské subjekty a které směřují k navázání vzájemně výhodné spolupráce. Příkladem takovéto kooperace, jejímž cílem je zajistit komerční využití výsledků z oblasti VaV, je smluvní výzkum.
- (3) Popularizace VaV může být kategorizována na základě cílových skupin, na které je směřována. Jedná se o tyto kategorie:
 - žáci základních škol – kde se při realizaci popularizačních aktivit jedná především o budování a posilování pozitivního vztahu k daným oborům, což má motivovat nejmladší generaci k následování kariéry ve vědeckém prostředí,
 - středoškolští studenti a absolventi SŠ – kterým jsou kromě výsledků z oblasti VaV prezentovány i možnosti studia na konkrétní fakultě a poskytované specializované přednášky „na přání“. Dále jsou realizovány prohlídky prostor fakulty (výukových, výzkumných a laboratorních). Rovněž mají velký význam i výjezdy pracovníků fakult na SŠ za účelem popularizace VaV a propagace studia dané fakulty,
 - studenti vysokých škol – v tomto případě jde především o motivaci studentů k větší aktivitě v oblasti VaV, potažmo o propagaci doktorského studia. Záměrem je rozšíření znalostí o výsledcích vědeckého bádání a upevnění pozitivního vztahu k VaV,

- široká laická veřejnost – zde je cílem především vylepšit obraz VaV v očích veřejnosti a posílit prestiž vědecko-výzkumných profesí. Na podporu VaV jsou čerpány nemalé prostředky z veřejných zdrojů, a proto je nutné zajistit, aby si veřejnost více uvědomovala význam vědeckého zkoumání a využitelnost výsledků VaV v praxi.

(4) Kromě výše uvedeného je propagace VaV také orientována na:

- privátní podnikatelskou sféru a další subjekty působící na poli VaV, kde je cílem realizovat vzájemně výhodnou spolupráci, která firmám a dalším institucím pomáhá zvyšovat jejich efektivnost a konkurenceschopnost na trhu. Na druhou stranu je tímto výzkumným organizacím umožněno v praxi realizovat výsledky svého výzkumu a profitovat na nich,
- vědecko-výzkumnou komunitu – prostřednictvím popularizačních akcí dochází u výzkumníků k rozšiřování jejich znalostí v dalších oblastech VaV, což vede k nastolení mezioborové spolupráce. Tato se netýká jen jednotlivců, ale často celých vědeckých týmů a vede k rozšíření a diverzifikaci jejich vědomostí.

Článek 3 **Popularizační aktivity**

(1) Nástroje popularizačních aktivit se mohou členit dle svého charakteru do těchto skupin:

- masová média, kterými jsou TV, rozhlas, tisková a elektronická periodika. E-časopisy jsou obvykle publikovány jako elektronické ekvivalenty svých tiskových protějšků, ale v posledních letech dochází k nárůstu počtu odborných časopisů, které jsou publikovány pouze elektronicky,
- webové stránky dané instituce, které musí být kvalitně zpracované a uživatelsky přívětivé. Zejména by však měly nabízet aktuální informace a případně i užitečné online služby,
- sociální média, která jsou velmi účinná a oslovují velké množství především mladých lidí. Jednotlivé instituce VaV i specializovaní popularizátoři se mohou prezentovat na Facebooku, Instagramu, YouTube, Twitteru a dalších platformách;
- různé veletrhy, a to především veletrhy orientované přímo na VaV, ale také veletrhy pomaturitního vzdělávání atp.,
- propagační výjezdy organizované s cílem prezentovat danou instituci a její výsledky z oblasti VaV. V případě univerzit se jedná zejména o výjezdy na SŠ, kde kromě prezentace VŠ mohou být zrealizovány i odborné přednášky dle konkrétních požadavků středoškoláků nebo jejich pedagogů,
- soutěže a další iniciativy, které za aktivity a úspěchy docílené na vědecko-výzkumném poli oceňují výzkumníky, studenty VŠ, studenty SŠ, žáky ZŠ atd.,
- exkurze a prohlídky prostor výzkumné instituce – v případě univerzit jde jednak o prohlídku vědeckých pracovišť a laboratoří, ale také učeben a výukových prostor – např. formou dne otevřených dveří,
- další popularizační akce, kterými mohou být přednášky, workshopy, různé kurzy a kroužky orientované na popularizaci VaV.

ČÁST TŘETÍ

POPULARIZACE VÝZKUMU A VÝVOJE NA FAI

Článek 4 Popularizace VaV na FAI

- (1) Doporučuje se pokračovat v činnostech, které již byly v minulosti na FAI v rámci popularizace VaV realizovány. Jsou to zejména tyto aktivity:
- organizace kurzů, workshopů a soutěží pro studenty VŠ, středoškoláky a žáky ZŠ – na příklad se jedná o soutěž Robogames, ale také o různé kroužky a kurzy zaměřené na robotiku a programování,
 - pokračování ve spolupráci s fakultními školami, což jsou vybrané střední školy, se kterými FAI navázala užší spolupráci. Studenti těchto fakultních škol se mohou účastnit speciálních sekcí soutěže STOČ (Studentská tvůrčí a odborná činnost), která je určena především studentům inženýrských oborů na vysokých školách v ČR, na Slovensku a v Polsku,
 - pořádání populárně naučných přednášek – např. přednášek „na přání“, které jsou určeny zejména pro studenty SŠ,
 - zajišťování vědecko-populárních akcí, jichž je fakulta organizátorem nebo spoluorganizátorem (např. Noci vědců),
 - správa webových stránek fakulty orientovaná na popularizaci VaV,
 - využití sociálních medií k propagaci výsledků VaV – tzn. Facebooku, Instagramu a YouTube,
 - propagace VaV pomocí masmédií (tj. TV, rozhlasu a tisku),
 - prezentace na veletrzích orientovaných na prezentaci výsledků VaV (např. na veletrhu „Věda Výzkum Inovace“), ale také na veletrzích pomaturitního a celoživotního vzdělávání,
 - realizace exkurzí a prohlídek výukových, výzkumných a laboratorních prostor fakulty, výzkumného centra CEBIA-Tech a vědeckotechnického parku VTP ICT – např. v rámci dne otevřených dveří,
 - spolupodílení se na celouniverzitních projektech popularizace VaV – např. na portálu Věda na přání nebo projektu „Science Café“,
 - tvorba metodických a propagačních materiálů týkajících se popularizace VaV,
 - kooperace na poli VaV s dalšími partnery – tuzemskými a zahraničními.

(2) Do budoucna klade vedení fakulty důraz zejména na tyto popularizační akce:

- na prezentaci fakulty a centra CEBIA-Tech středoškolským studentům, kteří jsou kromě výsledků z oblasti VaV seznamováni i s možnostmi studia na fakultě a jsou jim přednášena vybraná témata z oblasti vědy a výzkumu (v rámci tzv. „přednášek na přání“). Rovněž budou realizovány exkurze do výukových, výzkumných a laboratorních prostor fakulty. I nadále budou pověřeni pracovníci FAI uskutečňovat výjezdy na vybrané střední školy za účelem propagace studia na FAI a popularizace výsledků VaV FAI a centra CEBIA-Tech,
- na realizaci populárně-vědeckých akcí, kterými jsou workshopy a soutěže – např. se jedná o soutěž Robogames, ve které mezi sebou závodí roboti účastníků soutěže v různých disciplínách a které se účastní zejména středoškoláci a žáci základních škol,
- na organizaci kurzů a kroužků pro děti a mládež zaměřených na robotiku a programování. Kromě celoročních kroužků se jedná o akce pořádané v době letních prázdnin – např. o příměstské tábory realizované s DDM Astra nebo o tzv. programátorskou přípravku určenou pro studenty a čerstvé absolventy středních škol, kteří se chystají studovat informatiku. Od roku 2015 probíhá na FAI v letních měsících i dvoutýdenní letní škola pro zahraniční studenty nazvaná „Computer Viruses and Security“,
- na další akce organizované pro širokou veřejnost, jejichž cílem je nejen zaujmout a pobavit, ale i vzdělávat. Např. sem patří veřejností velmi oblíbená Noc vědců, což je popularizační akce nadnárodního charakteru, které se účastní FAI jako spoluorganizátor již řadu let. Cílem všech těchto akcí je prezentovat výsledky z oblasti VaV a zvýšit všeobecné povědomí nejen o vědě jako takové, ale zejména o FAI a výzkumném centru CEBIA-Tech,
- na prezentaci výsledků VaV na veletrzích orientovaných na VaV. Jedním z nich je Veletrh vědy, který pořádá Akademie věd ČR v Praze. Dále se jedná o veletrh Věda Výzkum Inovace, který se koná v Brně. Primárním cílem těchto veletrhů je spojit vědeckovýzkumné prostředí s prostředím firemním a druhotným cílem je přiblížit vědu laikům z řad široké veřejnosti,
- na spolupodílení se na celouniverzitních projektech zaměřených na popularizaci VaV, kterými jsou především portál Věda na přání a projekt Science Café, což je celonárodní cyklus diskuzí, jenž se od typických přednáškových cyklů liší svým prostředím. Popularizátoři VaV se totiž se zainteresovanými posluchači z řad laické veřejnosti setkávají v prostorách pro vědu netypických – např. v kavárnách,
- na posílení snahy fakulty prezentovat laické a odborné veřejnosti Vědeckotechnický park VTP ICT, přičemž hlavním záměrem je rozšířit v jeho prostorách zasedání firem orientovaných na ICT. Cílem je využít volný potenciál vědecko-výzkumných kapacit FAI, včetně lidských zdrojů, a to v rámci vzájemně výhodné spolupráce s podnikatelskými subjekty.

- (3) Dále se doporučuje, aby jednotliví výzkumníci v rámci prezentace FAI a výzkumného centra CEBIA-Tech:
- přicházeli s podnětnými nápady a tématy pro realizaci odborných přednášek, workshopů, soutěží a dalších propagačních akcí fakulty,
 - se iniciativně účastnili veletrhů orientovaných na vědu,
 - kontinuálně informovali veřejnost o dosažených výsledcích z oblasti VaV prostřednictvím článků a fotoreportáží publikovaných na webu FAI, v bulletinu INFOFAI, případně v dalších periodících,
 - k propagaci výsledků VaV centra CEBIA-Tech více využívali sociální média,
 - více prezentovali docílené úspěchy a získaná ocenění, jichž dosáhli na poli VaV, a to v rozhlase, TV a dalších masmédiích.
- (4) Při popularizačních aktivitách může docházet k řadě chyb v komunikaci s veřejností, kterých by se měli popularizátoři VaV vyvarovat. Mezi nejčastější nedostatky patří:
- neschopnost prosadit se – popularizátor má odborné i laické veřejnosti co říct, ale není mu umožněno s ní komunikovat, nebo ji neumí srozumitelně oslovit,
 - zaměření se na nevhodné cílové skupiny – popularizátor se aktivně angažuje, nicméně jeho opatření cílí na nevhodnou část populace, díky čemuž se jeho snaha mine účinkem,
 - příliš odborné vyjadřování – způsob vyjadřování popularizátora není přizpůsoben posluchačům či návštěvníkům, kteří mu kvůli tomu nerozumí.